

Самусь Тетяна Володимирівна

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри професійної освіти
та технологій сільськогосподарського виробництва

Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка, Глухів, Україна

E-mail: tatjana12samv@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1575-6989>

Researcher ID: Tetiana-Samus

Опанасенко Віталій Петрович

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри професійної освіти
та технологій сільськогосподарського виробництва

Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка, Глухів, Україна

E-mail: opanasenko80@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0263-8975>

Researcher ID: Vitalii-Opanasenko

Формування професійної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання через проєктну діяльність

У статті висвітлено актуальність удосконалення фахової підготовки майбутніх педагогів професійного навчання аграрної галузі в умовах сучасних соціально-економічних трансформацій України та зростання вимог ринку праці. Наголошено на необхідності формування у майбутніх педагогів професійної компетентності здатності до професійної мобільності, саморозвитку й ефективного реагування на виклики сучасного аграрного виробництва.

Авторами теоретично обґрунтовано значення проєктної діяльності як ефективного механізму формування професійної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання аграрної галузі, а також визначено етапи формування проєктних знань, технологічних умінь і навичок у процесі проєктного навчання. Розглянуто проєктну діяльність не лише як інноваційний засіб організації освітнього процесу, а як цілісний механізм інтеграції теоретичної та практичної підготовки, розвитку проєктно-технологічного мислення, умінь планувати, моделювати, прогнозувати й оцінювати результати професійної діяльності.

У статті зазначено, що проєктне навчання створює сприятливі умови для переходу здобувачів освіти від репродуктивного засвоєння знань до їх практичного застосування, забезпечує формування професійної компетентності. Запропоновано поетапну модель формування проєктних знань і технологічних умінь, яка охоплює ціннісно-мотиваційний, інтелектуально-когнітивний, діяльнісний, рефлексивно-оцінний та професійно-інтеграційний етапи.

На думку авторів, впровадження проєктної діяльності в систему фахової підготовки майбутніх педагогів професійного навчання аграрної галузі сприяє підвищенню якості освіти, формуванню конкурентоспроможного фахівця, здатного до ефективної професійної діяльності в умовах інноваційних змін і неперервного розвитку.

Ключові слова: фахова підготовка, педагог професійного навчання, проєктна діяльність, проєктне навчання, метод проєктів, професійна компетентність.

Вступ. Необхідність удосконалення фахової підготовки майбутніх педагогів професійного навчання аграрної галузі продиктована сучасними соціально-економічними реаліями. Так, заклади професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти потребують компетентних висококваліфікованих педагогів професійного навчання, здатних здійснювати якісну підготовку кваліфікованих фахівців і розв'язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми професійно-педагогічного спрямування. Це вимагає від них застосування певних теорій і методів педагогічної науки та інших наук відповідно до спеціалізації.

Така потреба обумовлена необхідністю активізації та інтенсифікації навчальної діяльності майбутніх фахівців аграрної галузі на вимогу роботодавців шляхом адаптування й оптимізації освітнього процесу відповідно до нових складних умов сучасного аграрного виробництва. Сьогодні аграрний ринок ставить перед підготовкою майбутніх кваліфікованих робітників аграрної галузі комплексні вимоги. Окрім технічної та технологічної підготовки, особливого значення набувають компетентності, що стосуються планування

професійної діяльності, вміння самостійно шукати й аналізувати інформацію для розв'язання фахових завдань, спрямованих на вдосконалення технологій вирощування сільськогосподарських культур та експлуатацію нових зразків техніки, а також здатність до професійного мислення. Роботодавці потребують компетентних, висококваліфікованих фахівців, які здатні мобільно реагувати на нові виклики й бути гнучкими у різних видах виробничої діяльності. Зі свого боку, здобувачі освіти мають високі очікування від вибраних освітньо-професійних програм і зорієнтовані на набуття компетентностей, необхідних для майбутньої фахової діяльності та розв'язання особистісних життєвих проблем.

Саме тому виникає потреба в удосконаленні компетентнісної моделі фахової підготовки викладачів для закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти в напрямі забезпечення їхньої мобільності в професійному середовищі й реалізації власної траєкторії професійного саморозвитку. Тож вирішення таких завдань стає неможливим без використання в комплексі традиційних методик та інноваційних освітніх технологій, як-от проєктне навчання, що дає змогу забезпечити інтеграцію теоретичної та практичної підготовки майбутніх педагогів професійного навчання.

Мета та завдання дослідження – теоретичне обґрунтування значення проєктної діяльності як ефективного механізму формування професійної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання аграрної галузі, визначення етапів формування проєктних знань, технологічних умінь і навичок у процесі проєктного навчання.

Матеріали та методи дослідження. Методологічною основою дослідження є системний, компетентнісний, діяльнісний, особистісно орієнтований та інтегративний підходи, що дали змогу комплексно розглянути процес фахової підготовки майбутніх педагогів професійного навчання аграрної галузі в умовах упровадження проєктної діяльності. Теоретичне обґрунтування здійснено завдяки використанню таких методів, як аналіз, синтез, узагальнення, систематизація та порівняння наукових джерел – для з'ясування стану досліджуваної проблеми, обґрунтування ролі проєктного навчання у фаховій підготовці майбутніх педагогів професійного навчання аграрної галузі; структурно-логічний аналіз і моделювання – для виокремлення структурних компонентів професійної компетентності й обґрунтування етапів формування проєктних знань і технологічних умінь і навичок (ціннісно-мотиваційного, інтелектуально-когнітивного, діяльнісного, рефлексивно-оцінного та професійно-інтеграційного); узагальнення педагогічного досвіду – для формулювання висновків та основних положень щодо доцільності й ефективності використання проєктної діяльності у фаховій підготовці майбутніх педагогів професійного навчання аграрної галузі.

Застосування зазначених методів дослідження забезпечило цілісність наукового пошуку, обґрунтованість теоретичного осмислення проєктної діяльності як ефективного механізму формування професійної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання аграрного профілю.

Результати дослідження. За останні роки у своїх дослідженнях вчені розглянули проблеми впровадження значної кількості різних інноваційних педагогічних технологій в освітній процес підготовки майбутніх фахівців як в закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, так і вищої освіти (В. Биков, Р. Гуревич, І. Зязюн, Г. Ігнатенко, В. Ковальчук, В. Курок, О. Коваленко, Н. Ничкало, В. Радкевич, В. Скакун, О. Щербак та ін.). У своїх дослідженнях вчені дотримуються думки, що під інноваційними педагогічними технологіями доцільно розуміти нову систему форм, методів і засобів навчання й виховання, яка здатна забезпечити якісний рівень фахової підготовки майбутніх фахівців. Однією з таких інноваційних технологій, що здатна забезпечити формування необхідних професійних компетентностей майбутніх фахівців, є проєктна технологія, у процесі реалізації якої здобувач проходить всі етапи творчого пошуку (Опанасенко, Самусь, 2022: 167).

Запорука здійснення успішної професійної діяльності педагога професійного навчання полягає у його прагненні до самоосвіти й оволодіння новими сучасними педагогічними та виробничими технологіями, оскільки саме поєднання педагогічної майстерності з глибоким розумінням сучасних виробничих процесів аграрної сфери визначає ефективність його професійної діяльності. Оволодіння сучасними педагогічними технологіями дає змогу викладачеві раціонально проєктувати освітній процес, застосовувати компетентнісний, практикоорієнтований та інші підходи, формувати у здобувачів освіти стійку мотивацію до навчання і професійного зростання. Водночас знання та використання новітніх виробничих технологій аграрного виробництва (сучасної сільськогосподарської техніки, цифрових систем управління, точного землеробства, енергозберезувальних і екологічно безпечних технологій) забезпечує актуальність і прикладний характер фахової підготовки здобувачів освіти.

Таким чином, педагог професійного навчання в аграрній галузі має виступати провідником інновацій між наукою, виробництвом і освітою, здатним адаптувати зміст свого предмета до реальних умов сучасного освітнього процесу. Це сприяє формуванню в майбутніх фахівців не лише професійних умінь і навичок, а й здатності до роботи в умовах інноваційних технологічних змін, цифровізації тощо.

Тому цілком зрозумілою є позиція вітчизняних науковців (Аніщенко, 2019; Ковальчук, 2025; Мирончук, 2017; Савченко, Саф'ян, Коваленко, 2022), які розглядають фахову підготовку майбутнього педагога професійного навчання як специфічну, яка полягає у неперервному оновленні методичних принципів, прийомів і засобів та передбачає генерування проєктних ідей.

Одним із найбільш ефективних і перспективних засобів формування та розвитку професійної компетентності здобувачів освіти є проєктний метод, що виступає гнучкою моделлю організації навчально-пізнавальної діяльності. Його застосування спрямоване на самореалізацію особистості здобувачів освіти через розвиток інтелектуальних, комунікативних, технологічних і творчих здібностей та особистісних якостей.

До ключових переваг проєктного навчання належать:

1) створення умов для поглибленого опанування професійного змісту й розвитку навичок, пов'язаних із здатністю до безперервного навчання;

2) зростання рівня залученості студентів до проєктної діяльності та формування гнучких навичок фахівця XXI століття, необхідних для успішної професійної реалізації;

3) забезпечення можливості особистісно вмотивованого вибору теми проєкту й утвердження здобувачів у ролі активних суб'єктів, здатних конструювати власну індивідуальну освітню траєкторію;

4) підвищення навчальної мотивації та стимулювання особистісного і професійного розвитку (Бахтіярова, 2021: 147).

Саме проєктна діяльність може істотно підвищити ефективність процесу формування професійної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання аграрної галузі. Вона є невід'ємною складовою реалізації більшості професійних функцій педагогів професійного навчання аграрного профілю. У межах своєї діяльності означені фахівці ініціюють і розробляють нові проєкти педагогічного й фахового спрямування, здійснюють їх моніторинг, експертизу, узагальнюють отриманий досвід тощо. Водночас проєктна робота охоплює як опрацювання нормативної фахової та методичної літератури, так і безпосередню взаємодію зі студентами, стейкхолдерами, урахування їхніх освітніх потреб і професійних запитів. З огляду на це ще на етапі підготовки в закладах вищої освіти доцільно цілеспрямовано залучати ресурси проєктної діяльності, зокрема для формування професійної компетентності майбутніх педагогів.

Визначальною особливістю проєктної діяльності в освітньому процесі є можливість її реалізації за умов наявності чітко окреслених засобів досягнення результату, обґрунтованої мети, визначеного вектора розвитку та продуманого алгоритму навчальних дій. Так, О. Литвиненко трактує сутність проєктної діяльності педагогів професійного навчання як процес розроблення стратегій розвитку освітньої системи, моделювання і прогнозування шляхів упровадження інноваційного освітнього процесу, а також інтеграції різних видів діяльності в межах освітнього процесу (Литвиненко, 2018: 8). Проєктна технологія навчання забезпечує умови для ефективного зворотного зв'язку та систематичного коригування плану проєкту з метою його вдосконалення. Використання цієї технології в організації освітнього процесу забезпечує стимулювання здобувачів освіти до встановлення змістовних міждисциплінарних зв'язків між різними галузями знань замість їх ізольованого засвоєння. Участь у проєктній діяльності занурює студентів у контекст реального життя, сприяє глибшому осмисленню навчального матеріалу, формує здатність до прийняття рішень і розв'язання практичних проблем, а також забезпечує ґрунтовне й довготривале засвоєння як загальноосвітнього, так і професійно орієнтованого змісту.

Ефективність використання проєктної технології в розвитку особистісних і професійних якостей, здібностей і компетентностей здобувачів освіти розкривають й інші дослідники. Зокрема, низка дослідників розглядають можливості застосування у фаховій підготовці майбутніх педагогів різноманітних освітніх проєктів і практик (Опанасенко, 2023; Самусь, 2024).

Як один із показників здатності здійснювати проєктну діяльність ми розглядаємо наявність у здобувачів освіти проєктних знань і сформованість технологічних умінь та навичок. У цьому випадку цінним є встановлення взаємозв'язку між активізацією проєктної діяльності студентів і формуванням у них технологічної компетентності як складника професійної. Оскільки проєктна діяльність розглядається нами як ефективне середовище інтеграції знань, умінь і практичного досвіду застосування технологій, то, по-перше, вона забезпечує перехід студентів від репродуктивного засвоєння знань до їх практичного використання. У процесі розроблення та реалізації проєктів майбутні педагоги професійного навчання мають добирати адекватні технологічні рішення, опановувати сучасні виробничі й педагогічні технології, аналізувати їх ефективність і адаптувати до конкретних професійних завдань. Це сприяє формуванню технологічної компетентності як складової професійної, що виражається у здатності не лише знати технології, а й цілеспрямовано застосовувати їх у майбутній професійній діяльності. По-друге, проєктна діяльність створює умови для інтеграції теоретичних і практичних компонентів фахової підготовки. Виконання проєктів міждисциплінарного характеру поєднує знання з педагогіки, методики професійного

навчання та фахових дисциплін аграрного спрямування, що забезпечує цілісне бачення процесу фахової підготовки й формування кваліфікованого фахівця аграрної галузі. По-третє, активна участь майбутніх педагогів професійного навчання у проєктній діяльності сприяє розвитку проєктно-технологічного мислення, умінь планувати, моделювати, прогнозувати результати й оцінювати ризики. Такі вміння є структурними компонентами технологічної компетентності та формуються насамперед у ситуаціях розв'язання реальних або наближених до реальних професійних проблем. По-четверте, проєктна діяльність забезпечує суб'єктну позицію здобувача освіти в освітньому процесі. Самостійний вибір способів досягнення результату, технологій і засобів підвищує відповідальність за прийняті рішення, розвиває здатність до самооцінювання та рефлексії, що є важливою умовою стійкого формування як технологічної, так і професійної компетентності загалом.

Таким чином, проєктна діяльність розглядається нами не лише як засіб, а і як механізм формування професійної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання, оскільки забезпечує практикоорієнтований характер освітнього процесу, інтеграцію знань із практикою, розвиток проєктно-технологічного мислення та здатності застосовувати освітні й аграрні технології у реальних умовах майбутньої професійної діяльності.

Саме тому формування проєктних знань, технологічних умінь і навичок ми розглядатимемо крізь призму структурних компонентів професійної компетентності, виокремлюючи такі основні *етапи*: ціннісно-мотиваційний, інтелектуально-когнітивний, діяльнісний, рефлексивно-оцінний та професійно-інтеграційний.

На *ціннісно-мотиваційному етапі* передбачено формування позитивної мотивації майбутніх педагогів професійного навчання до проєктної діяльності й усвідомлення її значущості для педагогічної діяльності та процесу підготовки фахівців аграрної галузі. На цьому етапі у здобувачів освіти формується уявлення про роль проєктної діяльності в професійній діяльності педагога професійного навчання, усвідомлюється цінність технологічних інновацій в аграрному виробництві й освіті, розвивається інтерес до проєктування освітніх і виробничих процесів.

Інтелектуально-когнітивний етап спрямований на засвоєння системи проєктних і технологічних знань, необхідних для професійної діяльності. Він охоплює процеси: опанування теоретичних основ проєктної діяльності – педагогічного та виробничого проєктування; вивчення нормативно-технічної документації та педагогічної навчально-методичної літератури; вивчення сучасних аграрних технологій та техніки; інтеграцію знань із педагогіки, методики професійного навчання та фахових аграрних дисциплін.

Діяльнісний є основним етапом формування професійної компетентності, що реалізується через активну участь студентів у проєктній діяльності. На цьому етапі здійснюється виконання навчальних, міждисциплінарних проєктів педагогічного й аграрного спрямування. Саме тут відбувається формування умінь планувати, організовувати та реалізовувати проєкти, розвиваються навички командної роботи, комунікації та прийняття рішень.

Метою *рефлексивно-оцінного етапу* є розвиток здатності до аналізу й оцінювання власної проєктної діяльності майбутніми педагогами професійного навчання. На цьому етапі здобувачі навчаються здійснювати оцінювання результатів власних проєктів, проводити аналіз ефективності обраних педагогічних та виробничих технологій, корегування й удосконалення проєктів.

Професійно-інтеграційний етап спрямований на перенесення сформованих проєктних знань і технологічної компетентності в умови реальної професійної діяльності. Він реалізується через різні види практик, дуальну форму здобуття освіти, стажування, участь у наукових проєктах. Саме цей етап розглядається останнім у процесі формування здатності майбутнього педагога професійного навчання до самостійної проєктної діяльності в професійному середовищі через інтеграцію педагогічних і виробничих функцій майбутнього фахівця.

Обговорення результатів. Значимо, що аналіз наукових джерел засвідчив, що проєктна діяльність у системі професійної підготовки майбутніх педагогів професійного навчання аграрної галузі є важливим чинником їхнього професійного й особистісного становлення. Вона є одним із найефективніших засобів і водночас механізмом формування професійної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання аграрної галузі. Її використання забезпечує практикоорієнтований характер освітнього процесу, інтеграцію теоретичних знань із реальними виробничими й педагогічними завданнями, розвиток проєктно-технологічного мислення, здатності до прийняття рішень та відповідальності за їх результати.

Висновки. Отже, професійна компетентність формується найбільш результативно саме в умовах активної проєктної діяльності, оскільки вона створює середовище для цілеспрямованого застосування сучасних педагогічних і виробничих технологій, їх аналізу, адаптації та оцінювання ефективності. При цьому формування проєктних знань та технологічних умінь і навичок доцільно здійснювати поетапно, відповідно до структурних компонентів професійної компетентності: ціннісно-мотиваційного, інтелектуально-

когнітивного, діяльнісного, рефлексивно-оцінного та професійно-інтеграційного. Реалізація такої етапності забезпечує системність і цілісність процесу фахової підготовки, поступове зростання рівня самостійності майбутніх педагогів професійного навчання та здатності до професійної діяльності.

Література

Аніщенко В. М. Теорія і практика проектного навчання у професійно-технічних навчальних закладах. Житомир : Полісся, 2019. 208 с.

Бахтіярова Х. Ш. Інтегративний підхід у підготовці майбутніх педагогів професійного навчання. *Професійна педагогіка*. 2021. Вип. 1 (22). С. 143–150. DOI: <https://doi.org/10.32835/2707-3092.2021.22.143-150>.

Ковальчук Б. І. Метод проектів у формуванні професійних та надпрофесійних компетентностей майбутніх педагогів професійного навчання в галузі транспорту. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2025. № 99. С. 140–145. DOI: <https://doi.org/10.32782/1992-5786.2025.99.20>.

Литвиненко О. В. Підготовка майбутніх інженерів-педагогів до професійно-педагогічного проектування : автореф. дис. ... канд. пед. наук зі спеціальності : 13.00.04. Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2018. 20 с.

Мирончук Н. М. Застосування методу проектів у підготовці майбутніх викладачів до самоорганізації в професійній діяльності. *Проблеми освіти*. 2017. Вип. 87. С. 191–196.

Опанасенко В. П., Самусь Т. В. Міждисциплінарний підхід як основа компетентнісного підходу в закладах вищої освіти. *Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка»)*. Київ, 2023. № 9 (27). С. 337–347. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-9\(27\)-337-347](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-9(27)-337-347).

Опанасенко В. П., Самусь Т. В. Реалізація проектної технології під час вивчення педагогами професійного навчання технічних дисциплін циклу професійної підготовки. *Наукові інновації та передові технології (Серія «Педагогіка»)*. Київ, 2022. № 9 (11). С. 167–179. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-9\(11\)-167-178](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-9(11)-167-178).

Савченко Л. О., Саф'ян К. Ю., Коваленко І. В. Використання проектної діяльності у професійній підготовці майбутніх викладачів. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2022. Вип. 207. С. 53–58. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2022-1-207-53-58>.

Самусь Т. В. Цифрова трансформація професійної підготовки майбутніх педагогів професійного навчання в умовах змішаного навчання. *Наука і техніка сьогодні (Серія «Педагогіка»)*. Київ, 2024. № 5 (33). С. 875–885. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-5\(33\)-875-885](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-5(33)-875-885).

Forming the professional competence of future vocational training teachers through project activities

Samus Tetiana

*PhD in Pedagogy (Candidate of Pedagogical Sciences), Associate Professor
at the Department of Vocational Education and Agricultural Production Technologies
Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University, Hlukhiv, Ukraine*

Opanasenko Vitaly

*Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor
at the Department of Vocational Education and Agricultural Production Technologies
Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University, Hlukhiv, Ukraine*

The article highlights the relevance of improving the professional training of future teachers of vocational education in the agricultural sector in the context of Ukraine's current socio-economic transformations and growing labour market demands. It emphasises the need to develop future teachers' professional competence, ability to be professionally mobile, self-develop and respond effectively to the challenges of modern agricultural production.

The authors theoretically substantiate the importance of project activity as an effective mechanism for forming the professional competence of future teachers of vocational education in the agricultural sector, and also determine the stages of forming project knowledge, technological skills and abilities in the process of project-based learning. Project activity is considered not only as an innovative means of organising the educational process, but also as a comprehensive mechanism for integrating theoretical and practical training, developing project-technological thinking, and the ability to plan, model, predict and evaluate the results of professional activity.

The article states that project-based learning creates favourable conditions for students to transition from reproductive knowledge acquisition to practical application, ensuring the formation of professional competence. A phased model for the formation of project knowledge and technological skills is proposed, covering the value-motivational, intellectual-cognitive, activity-based, reflective-evaluative, and professional-integrative stages.

According to the authors, the introduction of project activities into the system of professional training of future teachers of vocational education in the agricultural sector contributes to improving the quality of education and developing competitive specialists capable of effective professional activity in conditions of innovative changes and continuous development.

Keywords: professional training, vocational teacher, project activity, project-based learning, project method, professional competence.

References

Anishchenko, V. M. (2019). Teoriia i praktyka proektnoho navchannia u profesiino-tekhnichnykh navchalnykh zakladakh [Theory and practice of project-based learning in vocational and technical educational institutions]. Zhytomyr: Polissia [in Ukrainian].

Bakhtiarova, Kh. (2021). Intehratyvnyi pidkhid u pidhotovtsi maibutnikh pedahohiv profesiinoho navchannia [Integrative approach in training future teachers of vocational education]. *Professional Pedagogics*, 1 (22), 143–150 [in Ukrainian].

Kovalchuk, B. I. (2025). Metod proektiv u formuvanni profesiinykh ta nadprofesiinykh kompetentnosti maibutnikh pedahohiv profesiinoho navchannia v haluzi transport [Project method in the formation of professional and supra-professional competencies of future teachers of vocational training in the field of transport]. *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh – Pedagogy of the formation of a creative personality in higher and general education schools*, 99, 140–145 [in Ukrainian].

Lytvynenko, O. V. (2018). Pidhotovka maibutnikh inzheneriv-pedahohiv do profesiino-pedahohichnoho proektuvannia [Preparing future engineering teachers for professional and pedagogical design]. Candidate's thesis. Sumy: Sumskyi derzhavnyi pedahohichnyi universytet imeni A. S. Makarenka [in Ukrainian].

Myronchuk, N. M. (2017). Zastosuvannia metodu proektiv u pidhotovtsi maibutnikh vykladachiv do samoorhanizatsii v profesiinii diialnosti [Application of the project method in preparing future teachers for self-organization in professional activities]. *Problemy osvity – Education problems*, 87, 191–196 [in Ukrainian].

Opanasenko, V. P., Samus, T. V. (2023). Mizhdystsyplinarnyi pidkhid yak osnova kompetentnisnogo pidkhodu v zakladakh vyshchoi osvity [Interdisciplinary approach as the basis of a competency-based approach in higher education institutions]. *Perspektyvy ta innovatsii nauky – Prospects and innovations of science*, 9 (27), 337–347 [in Ukrainian].

Opanasenko, V. P., Samus, T. V. (2022). Realizatsiia proektnoi tekhnolohii pid chas vyvchennia pedahohamy profesiinoho navchannia tekhnichnykh dystsyplin tsykladu profesiinoy pidhotovky [Implementation of project technology during the study of technical disciplines of the vocational training cycle by vocational training teachers]. *Naukovi innovatsii ta peredovi tekhnolohii – Scientific innovations and advanced technologies*, 9 (11), 167–179 [in Ukrainian].

Savchenko, L. O., Safian, K. Yu., & Kovalenko, I. V. (2022). Vykorystannia proektnoy diialnosti u profesiinoy pidhotovtsi maibutnikh vykladachiv [Using project activities in the professional training of future teachers]. *Naukovi zapysky – Proceedings*, 207, 53–58 [in Ukrainian].

Samus, T. V. (2024). Tsyfrova transformatsiia profesiinoy pidhotovky maibutnikh pedahohiv profesiinoho navchannia v umovakh zmishanoho navchannia [Digital transformation of professional training of future vocational teachers in blended learning environments]. *Nauka i tekhnika sohodni – Science and technology today*, 5 (33), 875–885 [in Ukrainian].

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

Received: February 20, 2026

Accepted: March 17, 2026

Published: April 22, 2026